

Grootste uitdaging BIL volgens directeur Fleur Maas:

‘Duurzaam te kunnen blijven doen waar bedrijven om vragen’

Wat zijn de grootste mijlpalen die bereikt zijn door het Belgisch Instituut voor Lastechniek (BIL) en wat zijn de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst? Ter gelegenheid van het 75-jarig jubileum van het BIL legden we deze en andere vragen voor aan directeur Fleur Maas en aan technisch directeur Bart Verstraeten, tevens directeur van de Belgische Vereniging voor Lastechniek (BVL).

door Margriet Wennekes, fotografie Jeroen Op de Beeck, Benny Droesbeke

Onlangs hun drukke agenda's in de aanloop naar het BILNIL Lassymposium en het jubileum, weten Fleur Maas en Bart Verstraeten een uur vrij te maken voor een gezamenlijk interview. Skype biedt uitkomst. We zijn vooral benieuwd naar hun persoonlijke kijk op de organisaties waaraan zij leiding geven, respectievelijk BIL en BVL.

Maar om te beginnen, wat is precies het onderscheid en het verband tussen de twee organisaties? “Het BIL is naast onderzoeksinstituut op het gebied van verbindingen en lasbaarheid van materialen ook de grootste erkende opleidingsinstelling (ATB) van België. Om te vermijden dat het BIL ook zichzelf zou moeten keuren, en om de onafhankelijkheid te waarborgen, is daarom de BVL opgericht”, legt Bart Verstraeten uit. “De BVL is voor België de ANB (Authorised Nominated Body), vergelijkbaar met het NIL in Nederland. Het is een onafhankelijke stichting met een onafhankelijke Raad van Bestuur. Naast alle Belgische ATB's zijn ook verschillende bedrijven vertegenwoordigd in de BVL.” Fleur Maas: “Voor de leden van het BIL is het van belang dat we de BVL als onafhankelijke organisatie hebben. Dit biedt de waarborg dat via de BVL de officiële regels worden gehandhaafd.”

Organisatie BIL en BVL

Het BIL is georganiseerd rond drie belangrijke types van uitvoering, vertelt Fleur Maas. “In de eerste plaats werken we op basis van industriële opdrachten. Dat betekent het geven van lasadvies, het uitvoeren van beproevingen, schadeanalyses en corrosietesten. Dit is meteen onze belangrijkste bron van inkomsten. In de tweede plaats kennen we gesubsidieerde onderzoeksprojecten, met financiële ondersteuning door verschillende overheden. Onze derde tak is het verzorgen van opleidingen, voornamelijk opleidingen die leiden tot een IIW/EWF-diploma.” Voor het uitvoeren van al deze werkzaamheden werken de 27 mensen van het BIL in kleine teams. “We hebben een onderzoeksteam, een team beproevingen, een team schade & corrosie en een team lasadvies & lascoördinatie. Waar mogelijk proberen we teams samen te laten werken, en voor het geven van opleidingen worden mensen

uit verschillende teams ingezet. Het BIL is een ledenvereniging, momenteel met 245 leden: 225 bedrijven en 20 scholen. Maar er is geen verplichting tot lidmaatschap.”

Bart Verstraeten: “De organisatie van de BVL zit eenvoudiger in elkaar. Het is ook een veel kleinere organisatie.” Samen met zijn voorganger Robert Vennekens voert hij de audits uit bij de erkende opleidingsinstellingen (ATB's), waar het BIL er één van is. Hilde Moens verzorgt de secretariële ondersteuning.

Vertegenwoordiging in EWF en IIW

Zowel BIL als BVL vertegenwoordigen België in de internationale organisaties EWF (European Federation of Welding, Joining and Cutting) en IIW (International Institute of Welding). De BVL is als ANB lid van de EWF en heeft zitting in de IAB (International Authorisation Board) van het IIW, waar richtlijnen worden opgesteld op het gebied van persoonsopleiding, examinering en diplomering. Het BIL is als lasinstituut aangesloten bij het IIW en is daar vertegenwoordigd in verschillende technische commissies.

“Voor de leden van het BIL is het van belang dat we de BVL als onafhankelijke organisatie hebben. Dit biedt de waarborg dat via de BVL de officiële regels worden gehandhaafd.”

Behoeft aan samenwerking

“De laswereld bestaat uit enkele grote organisaties en vele kleine. Het BIL heeft als kleine organisatie anderen nodig en heeft dan ook veel belang bij samenwerking. Dat belang is voor ons groter dan voor sommige van onze zus-

terorganisaties”, stelt de BIL-directeur. “Voor het cursusmateriaal voor onze opleidingen zitten wij niet enkel met relatief kleine groepen; er zijn ook nog de verschillende talen waarin dat cursusmateriaal moet worden aangeboden. Wij gebruiken voor onze Franstalige cursussen het lesmateriaal van het grote Franse Institut Soudure, die dit cursusmateriaal tegen zeer lage kosten voor ons aanbiedt. Zij willen echt samenwerken en kennis uitwisselen.” Regelmatig bezoeken BIL-medewerkers technische studiedagen van het Institut Soudure, en omgekeerd. Het Franse lasinstituut lijkt qua activiteiten veel op het BIL, maar het heeft bovendien een grote focus op niet-destructief onderzoek, terwijl bij het BIL het destructief onderzoek de overhand heeft. Voor het Nederlandstalige lesmateriaal is het NIL de leverancier. De samenwerking met het NIL uit zich daarnaast in het gezamenlijk georganiseerde Lassymposium en in de redactie van vakblad Lastechniek. “In het recente verleden is geprobeerd om workshops die in België goed liepen ook in Nederland aan te bieden en vice versa, maar daar bleek niet veel interesse voor. Er blijven dus toch ook verschillen tussen België en Nederland!”

Naast Nederland en Frankrijk werkt het BIL regelmatig nauw samen met verschillende Duitse organisaties, zoals DVS (Deutscher Verband für Schweißen und verwandte Verfahren) als het gaat om onderzoeksprojecten op het gebied van lassen, of EFB (Europäische Forschungsgesellschaft für Blechverarbeitung) op het gebied van mechanisch verbinden of vervormen. De samenwerking met het Engelse TWI (The Welding Institute) is ietsje minder. “TWI heeft lang een zeer commerciële instelling gehad, waarbij actief naar leden in heel Europa werd gezocht. Voor sommige industriële opdrachten en Europese aanbestedingen zijn het BIL en TWI bovendien rechtstreekse concurrenten.”

Mijlpalen

Het BIL kan sinds haar oprichting in 1942 terugkijken op grote mijlpalen. In de begintijd werden de onderzoeken voor het BIL uitgevoerd door externe organisaties (voornamelijk de Belgische universiteiten), maar in 1972 is men begonnen met een eigen onderzoeksafdeling. “Heel lang zat het onderzoekscentrum van het BIL ‘verstopt’ in de gebouwen van de universiteit van Gent, waar het ruimtes huurde binnen de vakgroep van Labo Soete. Het onderzoek vond plaats op een locatie in het centrum van Gent. Deze locatie werd steeds slechter toegankelijk, waardoor uiteindelijk grote vrachtwagens niet meer ter plaatse konden lossen. Dat was een probleem, zeker voor grote stukken. Die moesten buiten

het centrum eerst in kleinere delen worden gezaagd of gebrand, en konden dan pas verder worden getransporteerd. Datzelfde probleem had Labo Soete natuurlijk ook.” Doordat OCAS (onderzoekscentrum van ArcelorMittal, met een vestiging in de haven van Gent) ook op zoek was naar verdere uitbreiding, zijn deze drie organisaties uiteindelijk in 2011 naar het Technologiepark in Zwijnaarde verhuisd. Het BIL was inmiddels ook al flink gegroeid, de afdeling lasadvies was verder uitgebreid, en in 2009 is de aparte corrosieafdeling (met bijkomende vereisten rond apparatuur en laboratoriumuitrusting) erbij gekomen.

Een ander belangrijk wapenfeit is het opzetten van de adviesdienst, die gedeeltelijk door de overheid gesubsidieerd werd. Het BIL heeft het lobbywerk hiervoor gedaan, en de lasadviesdienst was de primeur. “Een bedrijf met een lasprobleem belde het BIL en kreeg de volgende dag een ingenieur op de stoep om het probleem op te lossen. Dit principe, opgericht door Robert Vennekens voor de Belgische lasindustrie, is later overgenomen door andere sectoren, zoals de textielindustrie. Het heeft 30 jaar lang heel goed gewerkt, zeker voor het BIL, en had enorm veel impact. Nu is er geen subsidie meer voor deze dienst en dat betekent dat de drempel voor bedrijven om assistentie te vragen bij problemen wel duidelijk hoger is geworden.”

Uitdagingen

Het BIL heeft als onderzoeksinstituut wereldwijd een grote reputatie opgebouwd. “Nog altijd wordt het BIL benaderd door bedrijven met vragen over het in-service gedrag van materialen voor hoogtemperatuurtoepassingen en de lasbaarheid van die materialen. Dit was een belangrijke thematiek van professor Dhooge. In de jaren 80 en 90 is er veel werk gedaan op gebied van supermartensitische stalen en hun lasbaarheid. Het BIL behoorde tot de top 3 van instituten die daarin gespecialiseerd waren.” De laatste 10 jaar is de specialisatie rond solid state welding erbij gekomen, manieren om ‘koud’ te lassen, zoals het wrijvings(roer)lassen en het elektromagnetisch pulslassen. Dat is het voornaamste onderzoeksterrein van onderzoeksteamleider Koen Faes.

En wat ziet Fleur Maas, kijkend naar de toekomst, als de grootste uitdaging voor het BIL? “Duurzaam te kunnen

blijven doen waar bedrijven om vragen.” Zij licht dat nader toe: “Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we onze mensen, competenties en machines op een hoog niveau houden, en blijven met de veranderende vragen en vereisten vanuit de industrie? Tot ongeveer tien, twintig jaar geleden hadden we een grotere basis van gesubsidieerde projecten. Dat was ook een goede manier om continu bij te blijven. Nu moeten we actief zoeken naar nieuwe ontwikkelingen en kansen, en manieren vinden om dit ook te kunnen financieren. De thematiek wordt alleen maar breder.”

Ook voor Bart Verstraeten geldt dat hij continu actief op zoek is naar nieuwe mogelijkheden. “Mijn ambitie voor de BVL is ervoor te zorgen dat alle opleidingen die de industrie nodig heeft zoveel mogelijk in België worden aangeboden en geëxamineerd. Daarbij is het van belang gebruik te maken van wat er al bestaat, opleidingen te promoten en de internationale lijn te volgen.” Fleur Maas: “Communicatie blijft heel belangrijk. Het is zo’n complexe wereld. Kleinere bedrijven realiseren zich niet dat er al cursussen bestaan die misschien nog niet in België worden gegeven.”

En tot slot: hoe gaat het BIL haar jubileum vieren? “Voor het publiek organiseren we op 29 en 30 november een feestelijk avondprogramma tijdens het BILNIL Lassymposium.

Voor het BIL-personeel is er een speciale jubileumdag op de vrijdag na het symposium. Het programma van die dag is nog even geheim.”